فعالان دانشجویی در گفت‌وگو با «فرهیختگان» مطرح کردند

پیشنهادهای دانشجویان به وزیر دانشگاه

کمتر از یک ماه دیگر تا آغاز به کار دولت سیزدهم باقی مانده و سیدابراهیم رئیسی، رئیس‌جمهور منتخب مردم ایران هم این روزها در پس دیدار با وزرا و مسئولان مختلف در حال بررسی و ارزیابی دقیق دستگاه‌های مختلف اجرایی کشور است. آینده نهاد دانشگاه در افق دولت بعدی موضوع مهمی است که این روزها ذهن فعالان تشکل‌ها را به خود مشغول کرده است. ۱۱ تن از فعالان دانشجویی کشور در گفت‌وگو با «فرهیختگان» ضمن تشریح مطالبات‌شان، فضای مطلوب دانشگاه‌ها از دیدگاه خود را تشریح کردند که در ادامه می‌خوانید.

نیلوفر هوشمند
روزنامه‌نگار

کیفیت آموزش در وزارت علوم جدید مورد توجه قرار بگیرد

محمدصالح سلطانی
دانشجوی دکتری مهندسی صنایع
دانشگاه خواجه‌نصیر

به‌نظر می‌رسد در حوزه آموزشی و پژوهشی وزارت علوم با چالش‌های بسیار زیادی روبه‌روییم. در حوزه آموزش با چالش جدی کیفیت آموزش در دانشگاه‌ها مواجه هستیم. افزایش تعداد دانشگاه‌ها در دهه ۷۰ و ۸۰ این چالش را برای ما برزنگ‌تر کرد، تا جایی که امروز دانشگاه‌ها ازنظر اعتبار آموزشی دچار بحران شده‌اند و حتی بسیاری از دانشگاه‌های سطح متوسط هم مدارک‌شان اعتبار و کیفیت لازم را ندارد. متاسفانه امروز با انبوهی از دانشگاه‌های بی‌اعتبار روبه‌رو هستیم که باید برای اینها تدبیری اندیشیده شود.

مساله دیگر نظام جذب و ارتقای اساتید است که در فضای رسانه‌ای درباره آن صحبت‌های زیادی شده و گاه به آن وارد است. مقاله‌محور بودن نظام جذب و ارتقا و اینکه اساسا این گونه سازوکار اساتید ما را به حضور مستمر در صنعت تشویق نمی‌کند، نیازمند اصلاح در این حوزه هستیم که این اصلاح از نوع جراحی عمیق است و وزیر علوم جدید وقتی وارد حوزه وزارت می‌شود، باید جرات و شجاعت انجام چنین کاری را داشته باشد.

همچنین در حوزه پژوهش مشکلات و چالش‌های جدی در فضای دانشگاهی داریم. باوجود رشد کمی مقالات کشورمان در پایگاه‌های جهانی مساله کیفیت را داریم و مقالات ایرانی متاسفانه در رده مقالات کم‌کیفیت شناخته می‌شوند. درواقع نظام علمی و پژوهشی ما دانشجویان و اساتید را به‌سمت تولید مقالات کم‌کیفیت سوق داده است که نتیجه آن را امروز با تورمی از مقالات علمی می‌بینیم که عملا چگونه عایدی‌ای برای کشورمان دارد. این نوع نظام پژوهشی و نگاه به پژوهش باید به‌صورت زیرساخت و ازسوی وزارت علوم تغییر کند و به این سمت برود که تا یک پروژه پژوهشی منوط به یک نگاه بیرونی و حل مسائل بیرونی نباشد، اثربخش نشود و به آن بها داده نشود. یکی دیگر از چالش‌هایی که در فضای دانشگاه با آن مواجهیم، چالش فرهنگی و اجتماعی است. این موضوع از دو منظر قابل بررسی است؛ یکی سبک زندگی دانشجویان ما است که از جهات مختلفی با چالش‌های جدی روبه‌رو شده، مثل مصرف دخانیات یا فضای ناامیدی در دانشگاه. متاسفانه دانشگاه‌های ما دیگر امیدآفرین نیستند و بیشتر پمپاژ ناامیدی به دانشجویان می‌کنند و این مساله برای جامعه بسیار آسیب‌زا خواهد بود. یکی از دلایل این موضوع نارضایتی از وضعیت فضای دانشگاه‌ها است که باید چاره‌ای برای آن اندیشیده شود. یکی دیگر از چالش‌های ما که باید توسط وزیر علوم آینده به آن پاسخ داده شود، تضعیف تشکل‌های دانشجویی در دوران دولت روحانی و اثرات بخشی از سیاست‌های وزارت علوم در دولت دوازدهم و سیزدهم است که دانشگاه‌ها را به‌سمت گهروقتی فرهنگی و اجتماعی سوق دادند. اما این موضوع را به همین سادگی نمی‌توان رها کرد و باید برای آن برنامه‌ریزی شود و سازوکارها و مشوق‌های فرهنگی درنظر گرفته شود.

خروجی صنعت و دانشگاه در دولت آینده باید به هم نزدیک شود

مهدی زریخش
سردبیر نشریه فطرس

به‌نظر بنده ۴ شاخصه مهم در وزیر علوم دولت سیزدهم باید اساس شخصیت ایشان باشد:

۱) داشتن رکسب خودباوری که کلید حل عمده مشکلات کشور است.

۲) اعتماد به جوان‌ها و ارتباط با جوان‌ها در سطوح مختلف که به‌خوبی در عرصه‌های مختلف خصوصا در بحران کرونا خود را نشان دادند.

۳) داشتن خصوصیت مدیریت جهادی برای حل مشکلات وزارت و دانشگاه‌ها.

۴) نزدیک کردن خروجی دانشگاه به ورودی صنعت که سبب تبدیل شدن دانشگاه به یک مرکز تحقیق و توسعه قوی برای شرکت‌ها و حلال مشکلات آنها خواهد بود.

طبق تجربه بنده در تشکل‌های دانشجویی و ارتباط مستقیم با دانشجو، بخش عمده‌ای از دانشجویان به جهت آماده شدن برای ورود به بازار کار یا به دانشگاه می‌گذارند. در این بین اما دانشگاه به‌طور کامل نیاز صنعت برای به کارگیری فارغ‌التحصیلان را فراهم نمی‌کند و ورودی افراد به دانشگاه از نیاز صنعت بسیار بیشتر است. راه‌حل این مشکل ۱- مساله‌محور کردن رشته‌های دانشگاهی و نزدیک کردن آنها به صنعت ۲- ایجاد حس خلاقیت و نوآوری در دانشجویان و تسهیل ورود آنها به عرصه حل مشکلات کشور ۳- تسهیل کردن زیرساخت‌های ایجاد اشتغال مرتبط با رشته تحصیلی برای فارغ‌التحصیلان دانشگاهی است.

در بحث رشته‌های علوم پایه، بخش عمده‌ای از انتظارات دانشجویان در وزارت علوم یکسان‌سازی و نزدیک کردن شرایط شغلی و تحصیلی در مقاطع مختلف نسبت به دانشجویان وزارت بهداشت است چنانچه در رشته‌های علوم پایه تفاوت جایگاهی و شغلی برای دانشجویان فارغ‌التحصیل وزارت علوم و وزارت بهداشت درنظر گرفته می‌شود. مبحث مهم دیگر بحث رفاه دانشجویان و ارتقای کیفیت آموزش است که البته این بحث گستردگی و پیچیدگی‌هایی دارد که ان‌شاءالله با انتخاب مدیران و مشاوران جوان و باانگیزه، دلسوز و نخبه توسط وزیر علوم این موضوعات حل خواهد شد.

دانشگاه باید در حل بحران‌ها پیشرو شود

رضا مندنی‌فرد
دانشجوی مقطع ارشد
رشته اقتصاد دانشگاه
علامه‌طباطبایی

شاخصه‌هایی که وزیر علوم باید داشته باشد عبارتند از اینکه ابتدا نقش دانشگاه را در سعادت و شقاوت یک ملت بداند، به‌طوری که دانشگاه به جایگاه خودش بازگردد و اولین حلقه از حلقه‌های مقاومتی دربرابر بحران‌ها و چالش‌ها باشد. همچنین وزیر علوم نباید خود را مختص به این زمان و تنها وزارتخانه بداند، بلکه باید به این موضوع توجه داشته باشد که از دل وزارتخانه تحت‌نظر وی، وزیرانی برای آینده تربیت خواهند شد. درواقع وزیر علوم باید فهم درستی از این موضوع داشته باشد که شخصیت فرهنگی، سیاسی و اجتماعی دانشجویان از دانشگاه شکل می‌گیرد و وزیر علوم می‌تواند با اتخاذ سیاست‌های درست باعث ایجاد فضای بهتری در جامعه شود. از دیگر مواردی که وزیر علوم باید به آن توجه داشت، سابقه مدیریت مرتبط وزیر جدید است. وی حداقل باید یک دوره ریاست یکی از دانشگاه‌های کشور را عهده‌دار بوده باشد و نهاد دانشگاه را خوب بشناسد و بداند با نقش دانشگاه‌ها هستیم، یعنی وقتی از وزارت علوم صحبت می‌کنیم، منظور وزارتی صرفا برای دانشجویان نیست، بلکه این سازمان به دانشگاهیان، اساتید و کارمندهای دانشگاه نیز تعلق دارد و باید برای تمام این اقشار مفید و سازنده باشد. فردی که در این منصب قرار می‌گیرد باید جهادی باشد و تمام وقت خود را برای حل مسائل دانشگاهیان صرف کند، نه اینکه وقتی کمی رابه دانشگاه اختصاص دهد و خسته از آن باشد که به دغدغه‌ها رسیدگی کند و یا درگیر فضای بروکراتیک باشد، در این صورت دانشگاه رخوت بیش از پیش را دربی خواهد داشت و این برای فضای دانشگاه بعد از تعطیلات طولانی مدت به هیچ‌وجه، مفید نیست. یکی دانشگاه‌های موجود وزیر علوم جدید این است که ارتباط تنگاتنگی با جامعه دانشگاهی و دانشجویان داشته باشد. از نظر من وزارت علوم وزارتخانه‌ای است که جامعه هدف و مخاطب مشخصی دارد و وزیر علوم به راحتی می‌داند که با کدام قشر و طیف سروکار دارد. این روز تا کنون و پیش از این نشانه بارزی از ارتباط تنگاتنگی بین وزیر علوم و دانشجویان دیده نشده و من نمی‌دانم که وزیر علوم با خروجی‌های فضای دانشگاهی رابطه چگونه برقرار خواهد شد. بنابراین ما دانشگاه به‌طور کامل نیاز صنعت برای به کارگیری فارغ‌التحصیلان را فراهم نمی‌کند و ورودی افراد به دانشگاه از نیاز صنعت بسیار بیشتر است. راه‌حل این مشکل ۱- مساله‌محور کردن رشته‌های دانشگاهی و نزدیک کردن آنها به صنعت ۲- ایجاد حس خلاقیت و نوآوری در دانشجویان و تسهیل ورود آنها به عرصه حل مشکلات کشور ۳- تسهیل کردن زیرساخت‌های ایجاد اشتغال مرتبط با رشته تحصیلی برای فارغ‌التحصیلان دانشگاهی است.

وزیر علوم جدید باید پایان‌نامه‌محوری را کمرنگ کند

محمد هوشنگ
دبیر دفتر تحکیم وحدت
دانشگاه شهیدبهشتی

وزیر علوم در گام اول باید کسی باشد که مدت‌ها در دانشگاه، فضای آکادمیک و پژوهشی حضور داشته، فعالیت کرده و کارهای مختلف، آسیب‌ها و خلأها و نقاط قوت را توامان باهم دیده باشد. در گام دوم باید با صنعت در ارتباط بوده باشد یا بتوانسل برقراری این ارتباط را داشته باشد.

یکی از نکات مهم، هدفمندی در پژوهش است و البته باید افزایش بودجه در حوزه‌های پژوهشی اعم از کاربردی و محض که در آینده اتریخش خواهد بود را درنظر داشته باشیم. نباید دانشجویان به‌خاطر نبود امکانات یا هزینه گرانی از هدف اصلی و مفید پژوهش دور شوند.

از دیگر اولویت‌های وزارت علوم آینده و درواقع کارهایی که وزیر علوم آینده باید انجام دهد، کمرنگ کردن پایان‌نامه‌محوری و هدفمند کردن پایان‌نامه‌ها بر اساس نیازهای فعلی با نیازهای پیش‌بینی‌شده در آینده است؛ با برای حل مشکلات کشور درحال حاضر و آینده برنامه‌های آماده داشته باشیم.

همچنین باید تسهیلاتی برای دانشجویان متاهل مخصوصا در دوران کارشناسی درنظر گرفته شود. برای مثال خوابگاه متاهلی یکی از تسهیلاتی است که باید به دانشجویان ارائه شود، اما این خوابگاه‌ها آنقدر تعداد شان کم است که حتی به دانشجویان ارشد و دکتری هم به‌سختی داده می‌شود چه برسد به دانشجویان کارشناسی. همچنین دانشجویانی که به‌دلیل کار پژوهشی نمی‌توانند کار ثابت و درآمدزایی داشته باشند، مخصوصا آن‌گروه مناطق محروم‌اند بایدبعد هزینه‌ای جهت ادامه زندگی به آن‌ان داده شود. البته می‌توان باتوجه به ارزش پروژه و زمان‌بر بودن و سایر ملاک‌های جزئی‌تر، این هزینه و تسهیلات مشخص شود تا منابع هم بیهوده صرف نشوند. ارتباط با وزارت آموزش‌وپرورش جهت حذف کنکور به شیوه فعلی و راه‌حل جایگزین از واجب‌ترین کارهایی است که توسط وزیر علوم جدید باید پیگیری شود؛ چراکه این روند آموزشی آسیب‌های جدی اعم از آسیب‌های روحی، جسمی و حتی آسیب به بدنه علمی کشور را دربی دارد.

همچنین باید همکاری وزارت علوم و دانشگاه با دانشجویان در وزارت علوم جدید افزایش پیدا کند و درصورت بروز مشکلات، افزایش تیم، فارغ‌التحصیلی و ... در بروکراسی اداری موجود در دانشگاه‌ها حل مشکلات دانشجو را در اولویت قرار ببخشد. به‌طور مثال امروز با شرایط کرونا و صف آموزشی پیش‌آمده در حوزه‌های علوم‌تجربی برخی آزمایشگاه‌ها تشکیل نشده و درنهایت کار دانشجویان در حوزه یادگیری و افزایش تیم و فارغ‌التحصیلی دچار مشکلات زیادی خواهد شد.

وزیرعلوم باید در فضای دانشجویی درک درستی داشته باشد

امیرحسین پناهی
عضو شورای مرکزی اتحادیه انجمن اسلامی دانشجویان مستقل

شاخصه مهمی که وزیر علوم دولت جدید باید داشته باشد، درک فضای جدید دانشجویان است. دانشجویان ورودی جدید و تا دوسال قبل درزمره دانشجوئی هستند که فضای دانشگاه را به‌صورت حضوری درک نکردند و ازسوی دیگر اکثرا متولدین دهه ۸۰ هستند و یک اختلاف نسلی به‌واسطه تغییر دغدغه‌ها، گستره فضای مجازی، تغییر رویکرد تربیتی و فضای جامعه بین دانشجویان دهه ۷۰ و ۸۰ وجود دارد که باید بین اساتید، دانشجویان جدیدالورود و دانشجویان سابق این مساله بالانس و مدیریت شود. قرنطینه و کرونا به‌خودی خود موجب تشدید سبطره فضای مجازی شد، به همین سبب وزیر علوم جدید باید با این اختلاف نسل آشنا باشد و این شکاف نسلی را پر کند. اولویت‌های وزیر علوم جدید در دو بخش آموزشی و فرهنگی دانشجویی قابل طرح است. در بخش آموزش باید توجه داشته که به یک بازنگری جوی در سرفصل‌های درسی همه رشته‌ها نیازمندیم. شاید عکس‌ها در کتاب‌ها به‌روز شده باشند، اما کاربرد قدیم خود را ندارند. برای مثال در رشته‌های فنی خیلی از زبان‌های برنامه‌نویسی به‌روز و کاربردی شده، ولی برخی دانشگاه‌ها یک زبان برنامه‌نویسی قدیمی را هنوز آموزش می‌دهند و هیچ تغییری نکرده‌اند. این بازنگری در رشته‌های علوم‌انسانی هم به شدت لازم است. باید این اتفاق بیفتد و باید با هدف بهینه شدن دوران تحصیل برای همه رشته‌ها نیازمندیم. شاید عکس‌ها در برای مثال لزومی نداردا هم رشته‌ها بین ۱۲۰ تا ۱۴۰ واحد را به هرقیمتی که شده بگذرانند. پذیرش دستیاری در دانشگاه به‌شکلی که تشکل توسط وزیر علوم آینده باید به‌صورت جدی دیده شود. توجه‌پذیرشی که امروز در دانشگاه‌ها داریم، به هیچ نحوی متناسب با نیازهای کشور نیست. اولویت دهه ۸۰ یک بازنگری در پذیرش دانشجویان و افزایش پذیرش در رشته‌های فنی مهندسی داشتیم که بعد از آن این مساله دیگر کنترل شد و هنوز به همان روال سابق پذیرش انجام می‌شود، درصورتی که فضای جامعه و نیازهای جامعه به‌شدت تغییر کرده، اما هیچ‌گونه نظارتی بر پذیرش آن صورت نمی‌گیرد، درنتیجه با فارغ‌التحصیلان بیکاری روبه‌روهستیم که ناچار به‌سراغ مشاغل متفاوت از رشته خود می‌روند. به همین جهت نیاز به همسان‌سازی میان ورودی و خروجی دانشگاه وجود دارد که از وظایف وزیر علوم است. از دیگر مسائلی که وزیر علوم جدید باید به آن توجه داشته باشد، ارتباط بین پایان‌نامه‌ها و صنعت درواقع ارتباط دانشگاه با صنعت است. متاسفانه امروز دانشگاه در برخی موارد با مقوله پایان‌نامه سفارشی مواجه است، به‌طوری که برخی پایان‌نامه‌های خود را به میدان انقلاب می‌برند و با پرداخت پول کار خود را به افراد دیگر می‌سپارند و فعالیت تحصیلی توسط خود آنها انجام نمی‌شود و برخی دیگر نیز به توصیه اساتید موضوعات راحتی را انتخاب می‌کنند که برای آن استاد مهم است و ازسوی دیگر موجب ایجاد رزومه برای استاد می‌شود. طبق‌شرح بر پایان‌نامه‌نویسی و هدایت موضوع پایان‌نامه‌ها به‌سمت نیاز جامعه بسیار مهم است.

نظام رتبه‌بندی اساتید نیز به بازنگری جدی در وزارت علوم آینده نیاز دارد و باید به مسائلی غیر از مقاله مثل ارتباط اساتید با صنعت و مسائل و نیازهای روز و میزان کارآمد بودن سرفصل‌های تدریسی توسط اساتید توجه شود، نه اینکه کیست مقاله و پایان‌نامه فلان ارزشیابی باشد. همچنین جوان‌گرایی در جذب هیات‌علمی و اساتید نیز از دیگر مسائلی است که باید موردتوجه قرار بگیرد.

وزیر علوم جدید باید توجه داشته باشد که آموزش محاوری بعد از واکسینه شدن مردم پایان پیدا نکند و همچنان ادامه داشته باشد و کیفیت آن نیز بهبود پیدا کند؛ چراکه با آموزش محاوری بسیاری از مشکلات برای تحصیل مرتفع می‌شود.

وزیرعلوم باید با فضای دانشجویی درتوجه قرار بگیرد

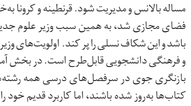

مهدی جوادی
دبیر انجمن علمی مکانیک
دانشگاه صنعتی شریف

به‌نظرم وزیر علوم باید باور داشته باشد که اگر دیگر وزرا، سازنده حال جامعه هستند، او و وزیر آموزش و پرورش معمار آینده خواهند بود. درحقیقت بزرگ‌ترین سرمایه‌گذاری این کشور، در همین وزارتخانه صورت می‌گیرد و به هر میزان موفقیت در این حوزه باشد، حتما آینده بهتری خواهیم داشت. چند مساله اساسی در حیطه‌های مختلف به ذهنم می‌رسد. یکی از اینها، کارایی و بازده دروس است. دیگری بی‌ربط بودن فضای کاری یک رشته به دانشگاه است. یعنی گویی در فضای واقعی کاری جامعه یک رویکرد حاکم است و در دانشگاه یک رویکردی دیگر و این دو حاضر نیستند قدمی به سوی هم بردارند. درمورد نظام مدیریتی دانشگاه نیز فکر می‌کنم یکی از ریشه‌ای‌ترین مشکلاتی است که در دانشگاه‌ها وجود دارد و شاید علت مشکلات دیگر هم باشد، همین عدم‌ساختارمندی در مدیریت دانشگاه است. اینکه اعضای هیات‌علمی که گاهم به‌صورت چرخشی مسئولیت‌های مختلف در دانشگاه را بپذیرند، باعث می‌شود که ساختاری برای پاسخگویی است‌ارار در قبال رفتار و عملکرد وی وجود نداشته باشد، زیرا اساسا کسی که ریاست دانشگاه یا دانشکده یا معاونتی را برعهده گرفته است، در جایگاهی بالاتر به‌صورت حقیقی قرار ندارد که سایر اساتید بخواهند روش خود را با قوانین او تنظیم کنند و فکر کنم بر کسی پوشیده نباشد که نظارت هم‌صنف به هم‌صنف به شوخی شبیه‌تر است. جمله‌ای معروف در دانشگاه است. در دولت گذشته ما شاهد این بودیم که ارتباط بین دانشجویان با وزیر علوم در حدروز دانشجو باقی مانده بود و دانشجویان می‌توانستند مطالبات خود را برای حل چالش‌های موجود در دانشگاه مطرح کنند، به همین جهت به‌عنوان جامعه دانشگاهی نیازمند این هستیم که وزیر علوم آینده با بدنه دانشگاه و دانشجویان ارتباط مستمری داشته باشد و بتواند دغدغه‌های آنها را در مسائل مختلف بشنود و اگر کمکی از ما برمی‌آید، از بدنه دانشگاهی استفاده کند و نگاه وزارت علوم به دانشجویان و جنبش دانشجویی صرفا ابزاری نباشد، بلکه به‌عنوان نیروهایی از بطن دانشگاه برای حل مشکلات خود دانشگاه از پتانسیل موجود در دانشجویان استفاده کند. همچنین سلامت دانشجویان از مسائل اولویت‌دار وزارت علوم جدید است که باید مدنظر داشته باشد که دانشجویان از اولویت واکسن بهره‌مند شده و بین دانشجویان تهران و شهرهای دیگر تبعیض قائل نشوند و همه در یک زمان مشخص با اولویت یکسان، واکسینه شوند.

وزیر علوم باید تقدیرپذیر باشد. من باب اینکه ازطریق گفت‌وگو با دانشجویان و بازخورد گرفتن از آنها مسائل را ریشه‌یابی و به آنها رسیدگی کند. چون اساس وزارت علوم خدمت‌رسانی به دانشگاهیان و دانشجویان است. این روحیه تقدیرپذیری از این جهت موردا‌همیت است که می‌تواند اوضاع را بهبود ببخشد.

انتظار ما بهبود اوضاع معیشتی و رفاهی دانشجویان به‌خصوص در زمینه‌های خوابگاه‌ها و تغذیه‌موام دانشجویی است. درواقع دانشجویان انتظار دارند اگر هرگونه ادعایی ازسوی وزارت علوم برای اشتغال دانشجویان می‌شود، صرفابه کارگیری آنها در فضای پژوهشی نباشد، بلکه اشتغال دانشجویان در زمینه‌های مختلف کشاورزی، صنعت، سیاست داخلی و خارجی و بازرگانی و... فراهم شود و صرفا روی ابعاد پژوهشی تمرکز نکنند. انتظار دیگری که از وزیر علوم آینده داریم، نظارت‌بر فرآیندهای تشکیلات دانشجویی اعم از نشریات و برنامه‌ها و... است که طی آن وزارت علوم به ظهور و بروز تشکل‌ها در دانشگاه‌ها نظارت داشته باشد و ببیند که چقدر از جانب دانشگاه‌ها به تشکل‌ها اجازه فعالیت داده می‌شود و مشکلاتی که برسر راه تشکیلات دانشجویی برای فعال باقی ماندن وجود دارد، چه مواردی را شامل می‌شود و از کجا سرچشمه می‌گیرد.

ادامه از صفحه ۴

ایجاد مشاغل برای دانشجویان باید به یک پیوست دائمی تبدیل شود

جواد ملاحت‌جو
عضو شورای مرکزی اتحادیه جامعه اسلامی دانشجویان

حضور حماسی ملت ایران در انتخابات ۱۴۰۰ پاسخی دندان‌شکن به دشمنان این مرزوبوم بود. بسیار خرسندیم که مردم عزیز با بصیرت و آگاهی و شناخت توانستند انتخاب قاطع را رقم بزنند و رئیس‌جمهوری انتخاب کنند که نمونه بارز دولت مومن، انقلابی و دارای روحیه جوان است و امیدواریم با برنامه‌ریزی دقیق و هوشمندانه و انتخاب افراد متخصص و باجرای کابینه دولت سیزدهم مشکلات و معضلات فرهنگی، اجتماعی و بالاخص مشکلات معیشتی مردم که امروز بیداد می‌کند و مردم را در تنگنا قرار داده، راه‌حلی اندیشیده شود. وزارت علوم و تحقیقات یکی از مهم‌ترین وزارتخانه‌های کشور است که وزیر این وزارتخانه باید مکمل دولت، دارای دغدغه، روحیه جوان و انقلابی باشد. دانشگاه مکان مهمی برای تکامل شخصیت جوانان و نسل آینده کشور است، اما متاسفانه در دانشگاه مشکلات عمده زیادی دیده می‌شود که وزیر جدید برای حل آنها می‌تواند با اقدامات بسیار اندک و اساسی تحولی عظیم در کشور ایجاد کند. تعمیق و گسترش علوم و معارف و ارزش‌های ایرانی-اسلامی و اعتلای جلوه‌های هنر و میراث علمی و تمدن ایرانی و اسلامی یکی از وظایف اصلی وزارت علوم و تحقیقات است که باید جدی‌تر پیگیری شود. بیکاری بزرگ‌ترین عامل فساد در جامعه به‌شمار می‌رود که این تهدید در سطح دانشگاه بالاخص بین جوانان خوابگاه‌های دانشجویی بیشتر به‌چشم می‌خورد که گاها این بیکاری موجب سوق پیدا کردن دانشجویان به‌سمت اعتیاد می‌شود و برای جلوگیری هرچه سریع‌تر از این نوع مشکلات باید تدابیر فرهنگی و فرهنگ‌سازی اندیشیده شود. یکی از راهکارهای عملی برای جلوگیری از این بحران استفاده از نیروهای جوان دانشجو باتوجه به رشته و تخصص‌های خود در سطح دانشگاه‌های مختلف است که این اقدام علاوه‌بر اینکه دانشجویی با دست پر و کوله‌باری پر از تجربه وسابقه کار را ترتیب می‌کند، بلکه مشکل بسیاری از دانشجویان فارغ‌التحصیل را برای کسب شغل حل خواهد کرد.

بخشی از این مسئولیت برعهده تشکیلات دانشجویی است. درواقع فضای تشکیلات دانشجویی می‌تواند در تربیت افراد موثر و دارای مهارت برای آینده جامعه تاثیرگذار باشد. همین موضوع موجب بهبود روابط اجتماعی و شغلی دانشجویان خواهد شد. اینها از مواردی هستند که وزارت علوم در آینده و دولت جدید باید موردتوجه قرار بدهند.

همچنین استفاده از نیروی جوان و تازه‌نفس درکنار اساتید باتجربه یکی دیگر از کارهایی است که باید به‌نحو احسن انجام شود. جوانی که پرانرژی است و با شور و شوق فراوان تدریس و علم‌آموزی دارد و با روش‌های جدید آموزشی و تکنیک‌ها و مهارت جدید توام با خلاقیت آشنا است، می‌تواند فضای یادگیری پرنشاطی را برای بدنه دانشگاهی رقم بزند. ولی متاسفانه گاه به چشم می‌خورد که این جوانان با سنگ‌اندازی‌های افراد خسته و صندلی‌دوست برخورد کرده و ناامید می‌شوند که همین موضوع موجب ازدست دادن نخبگان علمی کشور و در برخی مواقع فرار نخبگان علمی از کشور می‌شود، در این صورت است که ما بسیاری از تحولات علمی خود را از دست می‌دهیم.

امیدواریم در دولت سیزدهم در وزارت علوم و تحقیقات رویکرد استفاده از نیروهای متخصص ایرانی و جوانان-چه افرادی که داخل کشور هستند و چه افرادی که دور از وطن هستند-تدبیری اندیشیده شود. یکی دیگر از مشکلات دانشگاه‌ها که در دولت جدید باید به آن توجه شود، عدم وجود خوابگاه‌های دانشجویی به‌میزان دانشجویان متقاضی است که همین موضوع مشکلات زیادی را برای دانشجویان شهرهای مختلف ایجادمی کند. البته کمبود خوابگاه‌های متاهلی نیز از دیگر معضلات تسهیلات دانشگاهی است که باعث شده با بالارفتن سن ازدواج در بین دانشجویان مواجه شویم؛ چراکه کمبود خوابگاه‌های متاهلی دانشگاه‌ها باعث می‌شود که دانشجویان مجرد در تمام ابعاد فاصله گرفته و وزارت علوم باید تلاش کند تا دانشجویان را به فضای پویا و فعالانه دانشگاه بازگرداند و دوباره دانشجویان همواره برقرار بماند. واقعیت این است که با توجه به شیوع کرونا در کشور محیط دانشجویی و دانشگاهی یک‌رخوت عظیمی روبه‌رو شد. به همین دلیل بعد از کرونا و بازگشایی دانشگاه‌ها نیازمند یک کنش عظیم پویاسازی و شاداب‌سازی محیط است. وزیر علوم جدید باید برای موانعی که برسر راه فعالیت دانشجویان قرار دارد، فکری کند و دفت داشته باشد تا بستری مناسب برای فعالیت دانشجویان دغدغه‌مند، تشکل‌ها، کانون‌ها و... در دانشگاه‌ها ایجاد شود. درواقع تسهیل گری برای فعالیت دانشجویان نیز یکی از وظایف مهم وزیر علوم در آینده است. از نظر من آموزش مجازی ضربه بزرگی به تخصصی بودن دانشجویان وارد کرده و وزارت علوم در دوره جدید باید برای جبران نقصان‌های آموزشی که در دوران کرونا به‌وجود آمده است، برنامه داشته باشد تا فضای علمی دانشگاه را یکدست کند و ارتقا بخشد.

وزیرعلوم جدید باید حامی انجمن‌های علمی باشد

فرید دشتی
دبیر انجمن علمی فیزیک کشور

یکی از مهمترین مسائل وزیر علوم جدید باید درنظر داشته باشد، حمایت از تشکل‌های دانشجویی و انجمن‌های علمی در سراسر کشور است. همچنین باید برای جذب نیروها و استعدادهای جوان با دانشی به‌روز و انرژی زاد تر که باعث پویایی هرچه بیشتر و افزایش بازدهی قابل توجه حوزه علمی و آموزش‌های عالی کشور خواهد شد، تلاش کند. یکی از عوامل کاهنده سرعت پیشرفت علمی و پویایی فعال، نبود و عدم‌جذب اساتید جوان و تازه‌نفس با دانش روز است که این تهدید در سطح دانشگاه بالاخص بین جوانان اثرگذار است. این اقدام سبب می‌شود تا مدت‌های آموزشی جدیدتری نیز به کار گرفته شود و تحصیل در آینده با گذشت از سال‌های تحصیل صرفا دارای مدرک و بدون سواد کافی نباشد. یکی از عناصر عمده جامعه علمی دانشگاهی فعلی کشور ما عدم‌شایستگی کافی برخی از اساتیدی است که جذب هیات‌علمی شده‌اند که علل بسیاری را می‌توان برای این موضوع نام برد. استفاده از رانت‌های بخشنامه‌ها و تغییر رویه از انتخاب به‌جای افزایش کمی آنها و تجهیز دانشگاه‌ها به فناوری‌های نوبه‌نو ۹۰، پایبندی به سه سند مهم کشور یعنی نقشه جامع علمی کشور، سند اسلامی شدن دانشگاه‌ها و سند ششم توسعه.

وزیر علوم در آینده باید رویکرد نظارتی بر اساتید هیات‌علمی را جدی کند

علی محدث‌زاده
دبیر انجمن علمی مکانیک
دانشگاه صنعتی شریف

به‌نظرم وزیر علوم باید باور داشته باشد که اگر دیگر وزرا، سازنده حال جامعه هستند، او و وزیر آموزش و پرورش معمار آینده خواهند بود. درحقیقت بزرگ‌ترین سرمایه‌گذاری این کشور، در همین وزارتخانه صورت می‌گیرد و به هر میزان موفقیت در این حوزه باشد، حتما آینده بهتری خواهیم داشت. چند مساله اساسی در حیطه‌های مختلف به ذهنم می‌رسد. یکی از اینها، کارایی و بازده دروس است. دیگری بی‌ربط بودن فضای کاری یک رشته به دانشگاه است. یعنی گویی در فضای واقعی کاری جامعه یک رویکرد حاکم است و در دانشگاه یک رویکردی دیگر و این دو حاضر نیستند قدمی به سوی هم بردارند. درمورد نظام مدیریتی دانشگاه نیز فکر می‌کنم یکی از ریشه‌ای‌ترین مشکلاتی است که در دانشگاه‌ها وجود دارد و شاید علت مشکلات دیگر هم باشد، همین عدم‌ساختارمندی در مدیریت دانشگاه است. اینکه اعضای هیات‌علمی که گاهم به‌صورت چرخشی مسئولیت‌های مختلف در دانشگاه را بپذیرند، باعث می‌شود که ساختاری برای پاسخگویی است‌ارار در قبال رفتار و عملکرد وی وجود نداشته باشد، زیرا اساسا کسی که ریاست دانشگاه یا دانشکده یا معاونتی را برعهده گرفته است، در جایگاهی بالاتر به‌صورت حقیقی قرار ندارد که سایر اساتید بخواهند روش خود را با قوانین او تنظیم کنند و فکر کنم بر کسی پوشیده نباشد که نظارت هم‌صنف به هم‌صنف به شوخی شبیه‌تر است. جمله‌ای معروف در دانشگاه است. در دولت گذشته ما شاهد این بودیم که ارتباط بین دانشجویان با وزیر علوم در حدروز دانشجو باقی مانده بود و دانشجویان می‌توانستند مطالبات خود را برای حل چالش‌های موجود در دانشگاه مطرح کنند، به همین جهت به‌عنوان جامعه دانشگاهی نیازمند این هستیم که وزیر علوم آینده با بدنه دانشگاه و دانشجویان ارتباط مستمری داشته باشد و بتواند دغدغه‌های آنها را در مسائل مختلف بشنود و اگر کمکی از ما برمی‌آید، از بدنه دانشگاهی استفاده کند و نگاه وزارت علوم به دانشجویان و جنبش دانشجویی صرفا ابزاری نباشد، بلکه به‌عنوان نیروهایی از بطن دانشگاه برای حل مشکلات خود دانشگاه از پتانسیل موجود در دانشجویان استفاده کند. همچنین سلامت دانشجویان از مسائل اولویت‌دار وزارت علوم جدید است که باید مدنظر داشته باشد که دانشجویان از اولویت واکسن بهره‌مند شده و بین دانشجویان تهران و شهرهای دیگر تبعیض قائل نشوند و همه در یک زمان مشخص با اولویت یکسان، واکسینه شوند.

وزیر علوم باید تقدیرپذیر باشد. من باب اینکه ازطریق گفت‌وگو با دانشجویان و بازخورد گرفتن از آنها مسائل را ریشه‌یابی و به آنها رسیدگی کند. چون اساس وزارت علوم خدمت‌رسانی به دانشگاهیان و دانشجویان است. این روحیه تقدیرپذیری از این جهت موردا‌همیت است که می‌تواند اوضاع را بهبود ببخشد.

انتظار ما بهبود اوضاع معیشتی و رفاهی دانشجویان به‌خصوص در زمینه‌های خوابگاه‌ها و تغذیه‌موام دانشجویی است. درواقع دانشجویان انتظار دارند اگر هرگونه ادعایی ازسوی وزارت علوم برای اشتغال دانشجویان می‌شود، صرفابه کارگیری آنها در فضای پژوهشی نباشد، بلکه اشتغال دانشجویان در زمینه‌های مختلف کشاورزی، صنعت، سیاست داخلی و خارجی و بازرگانی و... فراهم شود و صرفا روی ابعاد پژوهشی تمرکز نکنند. انتظار دیگری که از وزیر علوم آینده داریم، نظارت‌بر فرآیندهای تشکیلات دانشجویی اعم از نشریات و برنامه‌ها و... است که طی آن وزارت علوم به ظهور و بروز تشکل‌ها در دانشگاه‌ها نظارت داشته باشد و ببیند که چقدر از جانب دانشگاه‌ها